

VA chef

Maria von Scherling

08-590 976 27

Maria.von.scherling@upplandsvasby.se

Årsrapport 2021 särredovisning VA-verksamheten

1 Verksamheten

1.1 Organisation och ansvar

Upplands Väsby kommun är VA-huvudman (vatten- och avlopps huvudman) och ansvarar för distribution av dricksvatten, avledning och rening av avloppsvatten samt drift, underhåll och förnyelse av VA-anläggningarna inom fastställda verksamhetsområden på ett miljömässigt hållbart sätt.

VA-verksamheten är organisatoriskt en del av Kontoret för samhällsbyggnad (KSB) som lyder under Kommunstyrelsens teknik- och fastighetsutskott (KSTFU) och samordnar funktioner för ledning, ekonomi och personal med övrig kommunal teknisk verksamhet i kommunen. På uppdrag av KSTFU ansvarar VA-enheten för det löpande drift. VA-verksamheten är taxefinansierad.

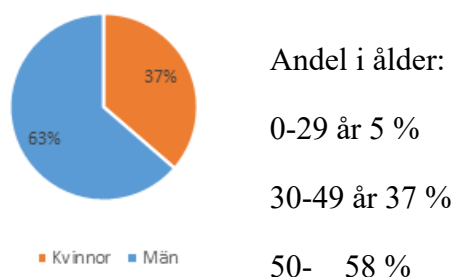
1.2 Sammanfattning

VA-enhetens grunduppdrag är att fullgöra kommunens ansvar som VA-huvudmannen i enlighet med Lag (2006:412) om allmänna vattentjänster. Detta innebär att:

- inom gällande VA-verksamhetsområde tillhandahålla dricksvatten för normal hushållsanvändning samt bortleda och rena spill- och dagvatten.
- planera för och genomföra utbyggnad, drift och underhåll och förnyelseplanering samt utbyggnad av den allmänna VA-anläggningen.
- säkerställa att kommunen vid behov utvidgar VA-verksamhetsområdet.
- upprätthålla och säkerställa ABVA (allmänna bestämmelser vatten och avlopp) och VA-taxa, upprätthålla VA-kartverk samt hålla register över abonnenter och övriga avtal. Enheten ansvarar också för att hålla ett uppdaterat register över VA-kunderna i kommunen samt att sköta fakturering av VA-avgifterna.

Samhällsplaneringen ska ge förutsättningar för en hållbar VA-hantering för nuvarande och framtida bebyggelse med de klimatförändringar som gäller. Utbyggnad av kommunalt VA ska gå hand i hand med planläggning så att medvetna investeringar kan göras både av kommunala och privata aktörer. Plats för underhåll behöver säkerställas redan i planskedet för att säkerställa underhåll av anläggningar utan att riskera intrång på privat mark eller undermålig arbetsmiljö.

VA-enheten hade 2021 21 antal medarbetare jämför med 20 antal 2020. VA-enheten består av funktionerna VA-chef, Driftchef va, VA-strateg, VA-ingenjörer/hydraulisk modellering, GIS-ingenjörer, IT-samordnare/systemingenjör, VA-abonmentingenjörer, VA-ingenjör/byggledare, arbetsledare schakt och rörläggning, arbetsledare drift, rörläggare, drifttekniker för kart & GIS-, pumpstationer, vattenmätare, distansering mm. I diagrammen nedan visas enhetens köns- och åldersfördelning.

Kommunen är medlemmar i kommunalförbunden Norrvatten som producerar och distribuerar dricksvatten samt Källalaförbundet som renar och resurs utvinna spillvatten.

Till kommunens VA-anläggning är ca 46 585 abonnenter anslutna av den totala befolkningens mängden på 48 085 personer.

1.3 Vattendistribution och produktion

Upplands Väsby kommun köper dricksvatten från kommunalförbundet Norrvatten, som producerar dricksvatten i Görvälnverket i Järfälla samt distribuerar detta till större delen av norra Stockholmsregionen. Kommunen ansvarar för att distribuera dricksvatten inom kommunens verksamhetsområde för dricksvatten. Ledningslängder och anläggningar för vattendistribution redovisas i tabellen nedan.

Under 2021 har Upplands Väsby kommun köpt 3,47 miljoner kubikmeter vatten från Norrvatten, vilket är 0,12 miljoner kubikmeter mindre än år 2020. Upplands Väsby försålda vattenmängd år 2021, som har fakturerats VA-abonenterna, är 3,23 miljoner kubikmeter vatten. 7 % av det köpta vattnet utgörs av läckage, brandsläckningsvatten och annat omätt vatten.

Anläggningstyp	Antal/Längd
Vattenledningar [km]	162
Tryckstegringsstationer [st]	1
Vattenkiosker [st]	2
Spolposter [st]	16
Brandposter [st]	556

1.4 Spillvattenavledning och rening

Upplands Väsby köper tjänst för omhändertagande av spillvatten av kommunalförbundet Käppalaförbundet, som renar och hanterar spillvatten från större delen av norra Stockholmsregionen i Käppalaverket på Lidingö. Upplands Väsby har sju anslutningspunkter till Käppalatumeln.

Under 2021 har kommunen avlett 2,82 miljoner kubikmeter spillvatten till Käppala, vilket är 0,21 miljoner kubikmeter mindre än år 2020. Mängden tillskottsvatten motsvarar ca.10 % av det totala avledda flödet. Tillskottsvatten är vatten som inte hör hemma i spillvattennätet till exempel dräneringsvatten, grundvatten och regnvatten.

Kommunen ansvarar för att avleda och omhänderta spillvatten inom kommunens verksamhetsområde för spillvatten. Ledningslängder och anläggningar för spillvattenavledning redovisas i tabellen nedan.

Anläggningstyp	Antal/Längd
Spillvattenledningar självfall [km]	138
Tryckspillvattenledningar [km]	31
Lågtryckavloppsledningar [km]	0,6
Spillvattenpumpstationer [st]	29
Lågtrycksavloppsstationer [st]	136

1.5 Dagvattenavledning och rening

Upplands Väsby kommun ansvarar för att avleda och rena dagvatten på ett miljömässigt hållbart sätt. I kommunen avleds dagvatten genom diken och ledningar och omhändertas för rening i dagvattendammar samt infiltrationsanläggningar. Ledningslängder och anläggningar för dagvattenavledning och rening redovisas i tabellen nedan.

Anläggningstyp	Antal/Längd
Dagvattenledningar [km]	146
Dagvattenpumpstationer [st]	2
Dagvattendammar [st]	8
Infiltrationsanläggningar [st]	8

2 Betydande händelser under året

Upplands Väsby har cirka 48 000 invånare och kommunen växer. Fler invånare kommer ha behov av den allmänna VA-anläggningen vilket innebär behov av ökad kapacitet på Norrvattens vattenverk Görväln, ökad reningskapacitet på Käppalas avloppsreningsverk, ökat behov av rening för lokala vattendrag samt behov av nya VA-ledningar. För att uppnå detta krävs både ny- och reinvestering både hos VA-huvudmannen och kommunalförbundet Norrvatten och Käppalaförbundet.

Under 2021 pågick utbyggnad i Upplands Väsby kommun med åttonde och nya påsläppet till Käppalaförbundets tunneln. Påsläppet är en strategisk viktig investering som möjliggör förtätning och utökad exploatering i de centrala delarna av kommunen men även öster om E4:an. Med denna lösning så möjliggöra vi nya kapaciteter i det befintliga spillvattennätet då

flödesvägarna förändras. Ett exempel är i kommunens stora exploateringsområde Fyrklövern i vilket VA-nätet planeras ansluta mot det nya påsläppet.

Kommunen har många pågående exploateringsprojekt, både i plan- och utförandefas där VA-enheten har personal inblandade i alla projekt. Ombyggnad av befintligt VA-ledningsnät i anslutning till exploateringsområdet Wijk Oppgård för att förstärka kapaciteten och säkerställa driftsäkerheten då gamla ledningar bytts ut. Inom exploateringsområdet Eds allé har flertalet VA-arbeten genomförts för att anpassa VA-anläggningen då tidigare utbyggda VA-servisledningar var planerad för annan typ av bebyggelse.

Under året har VA-enheten startat upp områdesvis spolning och TV-inspektion av spill- och dagvattenledningsnätet. Målsättningen är att ledningsnäten kommer vara helt inspekterade under en 10- till -15-årsperiod. Förutom att spolningarna innebär att stopp och översvämningar förebyggs är TV-inspektionerna ett viktigt underlag till den förnyelseplan som ska tas fram.

Reinvesteringar har genomförts på bland annat pumpstationerna Eds kyrka, Harva gränd och Sanda Ängar gällande utbyte av styrsystem och förnyelse av gamla pumpar.

Under 2021 ansökte 24 fastigheter inom verksamhetsområdet för VA om anslutning till den allmänna VA-anläggningen, dessa motsvarar 240 lägenheter.

Under 2021 gjordes en omfattande översyn av VA-taxans konstruktion i enlighet med Svenskt vattens publikation P120.

Under året har VA-enheten fått en ny VA-chef och ny VA-driftchef. Utöver detta har en VA-ingenjör abonnenthandläggare, en drifttekniker och en rörläggare anställts. En VA ingenjör har anställts för delar av året.

3 Mål

Ekonomi i balans – ska gå med nollresultat.

VA-verksamhetens finansiella mål fastställda av fullmäktige:

Mål	Bedömning
Vatten- och avloppsverksamheten ska till 100 % finansieras via avgifter från brukarna.	VA-verksamheten genererade en positiv avvikelse motsvarande 0,4 mkr 2021 vilket medför en ökning av skulden till abonnentkollektivet. Verksamheten har sedan tidigare en skuld till kollektivet på cirka 4,9 mkr. Skulden till kollektivet uppgår därmed till cirka 5,3 mkr.
	Bedömningen är att överuttaget kan återföras under de närmaste tre åren.

4 Ekonomi

Årets resultat för VA-enheten uppgår till 0,4 miljoner kronor (mkr).

Intäkterna för va-enheten uppgår för år 2021 till 89,9 mkr vilket är en negativ avvikelse mot budget med 9,2 mkr. Avvikelsen kan till stor del förklaras av en budgeterad taxehöjning inte genomfördes samt att den sålda mängden vatten har minskat för år 2021 jämfört med år 2020.

Kostnaderna för va-enheten uppgår för år 2021 till 89,5 mnkr vilket är en positiv avvikelse mot budget med 9,6 mkr. Avvikelsen kan till stor förklaras av att kostnaderna för spillvatten blev 3,7 mkr lägre än budgeterat. Ytterligare förklaring är att personalkostnaderna blev 2,5 mkr lägre än budgeterat därför att verksamheten har vakanser under året. Slutligen kan avvikelsen förklaras av lägre kapitalkostnaderna är budgeterat utifrån en minskad investeringsvolym.

VA-enhetens skuld till kollektivet hade 2021 en ingående balans på 4,9 mkr. Eftersom verksamheten hade en vinst på 0,4 mkr ökade därför skulden till kollektivet. Den utgående balansen för skulden till kollektivet år 2021 blev 5,3 mkr.

4.1 Ekonomisk utveckling 2021-2020

År/mkr	2021	2020
Verksamhetens intäkter	89,9	89,3
Driftkostnader	-89,5	-86,2
Resultat	0,4	3,1
Skuld till abonnenter	5,3	5,0

5 Investeringar

Årets investeringsutfall för va-enheten uppgår till 52,8 mkr vilket är positiv avvikelse mot budget med 24,0 mkr. Avvikelsen kan till största del förklaras av förseningar inom olika investeringsprojekt.

Exploateringsutgifterna uppgår till 52,8 mkr (år 2020, 73,6 mkr) där de största exploateringarna finns i områdena Wijk Oppgård 9,0 mkr samt påsläpp till Käppalatunneln 17,7 mkr.

Summa investeringar 2021-2020

År/mkr	2021	2020
Totalt	52,8	94,7

6 Taxor

VA-taxan består av anläggningsavgift vid nyanslutningar av abonnenter samt brukningsavgift för de anslutna abonnenterna. Brukningsavgiften består av en fast avgift och en rörlig avgift beroende på konsumtion av VA-tjänster. Hur de olika taxorna är konstruerade framgår av kommunens hemsida. Anläggningstaxan och brukningstaxan har varit oförändrad under 2020 och 2021.

I budget 2021 avsågs ny VA-taxa med höjda avgifter antas under T1 vilket det inte gjordes. En balans skall sträva efter att nå ett nollresultat inom treårsperiod. Då VA taxan inte antogs för 2021 låg de lägre avgiftsnivåerna fel i förhållande till den reinvestering som beslutats för 2021. Reinvesteringsbudgeten reviderades från 13,7 mkr till 5,7 mkr för att minska årets kapitaltjänstkostnader och möta lägre intäkter från brukningsavgifter.

7 Utblick mot kommande året

Befolkningsökningen i kommunen kräver delvis utökad investeringsnivå av Upplands Väsby VA-nät.

Utbyggnaden är en förutsättning för att kunna försörja de nya bostadsområden som planeras i kommunen, vilket innebär förstärkning och förnyelse av ledningsnät för färskvatten, spillvatten och dagvatten. Samtidigt som nya ledningar behöver byggas måste också de gamla befintliga ledningarna förnyas. Reinvesteringsbehovet på ledningsnätet budgeteras till 20 mkr år 2022. VA-taxan kommer att justeras kontinuerligt för att möta framtidens behov av kapacitetsökning i ledningsnät och anläggningar.

8 Finansiella rapporter

8.1 Redovisningsprinciper

Verksamhetens resultat- och balansräkning har upprättats i enlighet med Lagen om kommunal redovisning och de rekommendationer som lämnas av Rådet för kommunal redovisning, samt med beaktande av Lagen om allmänna vattentjänster.

En fullständig beskrivning av Upplands Väsby kommuns redovisningsprinciper återfinns i kommunens årsredovisning. Nedan följer en beskrivning av väsentliga redovisningsprinciper för VA-verksamheten.

VA-verksamheten utför inga uppdrag utanför verksamhetens huvudmannauppdrag enligt vattentjänstlagen, varför inga kostnader och intäkter uppstår som behöver särredovisas från huvudmannauppdraget.

8.1.1 Intäkter från VA-taxan

Intäkter redovisas i den omfattning det är sannolikt att de ekonomiska tillgångarna kommer att tillgodogöras VA-verksamheten och intäkterna kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Prissättning för försäljning av verksamhetens tjänster regleras i VA-lagen enligt självkostnadsprincipen. När avgifterna överstiger kostnaderna särredovisas dessa som en skuld till abonnentkollektivet under rubriken "Förutbetalda avgifter". Bedömningen är att överuttaget kommer att återföras under de närmaste tre åren.

Vid anslutning av nya abonnenter faktureras en anläggningsavgift. Anläggningsavgifterna skall täcka avskrivningar på nyinvesteringar i ledningsnät, räntekostnader för nyanläggning i ledningsnät, direkta kostnader i samband med anslutning samt administration. Avskrivningstiden för ledningsnät är 50 år. Anläggningsavgiften periodiseras och intäktsförs successivt och i takt med att investeringsutgiften kostnadsförs. Anläggningsavgifterna periodiseras med 2 % per år.

8.1.2 Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar redovisas till anskaffningsvärde minskat med avskrivningar. Materiella anläggningstillgångar skrivs av systematiskt över tillgångens bedömda nyttjandeperiod. Linjär avskrivningsmetod används för samtliga typer av materiella tillgångar.

Tillgångar avsedda för stadigvarande bruk eller innehav med en nyttjandeperiod om minst 3 år klassificeras som anläggningstillgång om beloppet överstiger gränsen för mindre värde.

Gränsen för mindre värde har satts till ett prisbasbelopp (47 600 kr år 2021).

Komponentavskrivning tillämpas på alla nya projekt där väsentliga komponenter finns.

Följande avskrivningstider tillämpas:

Anläggning	Avskrivningstid
Huvud-, servisledning, dagvattendammar,	50 år
Brunnar, ventiler och brandposter	50 år
Byggnad pumpstation	40 år
Pumpar	20 år
Styrsystem, lågtrycksanläggning	10 år

8.1.3 Finansnetto

Genomsnittlig räntekostnad för VA-verksamhetens upplåning under 2021 var 1,08 %.

8.1.4 Avsättning pensioner

Avsättning av pensionsskuld är inte upptagen i balansräkningen. Pensionskostnader belastar resultatet genom personalomkostnadspålägg.

8.1.5 Fördelning av gemensamma kostnader

Upplands Väsby kommuns VA-verksamhet är en del av huvuduppdrag Samhällsutveckling, varför olika resurser är samordnande i kommunen. För att redovisa ett rättvisande resultat för verksamheten fördelas dessa gemensamma kostnader till VA-verksamheten. Enligt Vattentjänstlagen (§ 50) skall principerna för denna fördelning framgå av särredovisningen, se tabell nedan.

Typ av gemensam resurs	Fördelningsnyckel	Kommentar
Kommunfullmäktige/kommunstyrelse	Fördelas ej	Demokratiskt uppdrag, ej väsentligt belopp
Central administration (ekonomichef, ekonom)	Fördelas utifrån schablon för nedlagd tid	
Central ledningsfunktion inom huvuduppdraget	Fördelas utifrån omsättning	
HR	Fördelas utifrån andelen heltidsanställda	
IT och telefoni	Antal datorer, antal abonnemang	
Lokaler	Utnyttjad yta	

8.2 Resultaträkning

Resultaträkning (tkr)		2021	2020
	Not	Utfall	
Verksamhetens intäkter	1	89 760	89 258
Verksamhetens kostnader	2	-73 644	-71 159
Avskrivningar		-11 481	-11 062
Verksamhetens nettokostnader		4 635	7 037
Finansiella intäkter		162	109
Finansiella kostnader	3	-4 353	-4 083
Årets resultat		444	3 063

8.3 Balansräkning

Balansräkning (tkr)	Not	2021	2020
Tillgångar			
Anläggningstillgångar	4	628 416	593 189
Summa omsättningstillgångar	5	21 548	27 604
Summa tillgångar		649 964	620 794
Skulder och eget kapital			
Eget kapital			
Eget kapital		-4 931	-1 868
Årets resultat		-444	-3 063
Summa eget kapital		-5 375	-4 931
Skulder			
Långfristiga skulder	6	-630 118	-605 315
Kortfristiga skulder	7	-14 471	-10 548
Summa skulder		-258 202	-220 202
Summa eget kapital och skulder		-649 964	-620 794

8.4 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalys (tkr)		2021	2020
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		444	3063
Justering för av- och nedskrivningar		11 481	11 061
Justering för ej likviditetspåverkande poster			
Kassaflöde från verksamheten före förändring av rörelsekapital		11 925	14 124
Förändring av rörelsekapital			
Ökn(-)/minskn (+) kortfristiga fordringar/ skulder		9 979	-9 160
Justering för övriga ej likviditetspåverkande		-42	
Kassaflöde från rörelsekapital		9 937	-9 160

Kassaflöde från den löpande verksamheten	21 862	4 964
Investeringsverksamheten		
Investeringar i materiella anläggningstillgångar	-52 766	-94 215
Försäljning av anläggningstillgångar		
Nya VA-anslutningsavgifter	45 994	41 223
Återförda VA-anslutningsavgifter	-5 816	-4 991
Kassaflöde från investeringsverksamheten	-12 588	-57 983
Kassaflöde efter investeringsverksamheten	9 274	-53 019
Finansieringsverksamheten		
Nyupptagna lån, interna		
Förutbetalda anläggningsavgifter VA		
Kassaflöde från finansieringsverksamheten	0	0
Årets kassaflöde	9 274	-53 019
Avräkning vid årets början		-395 660
Avräkning vid årets slut		-386 386

8.5 Noter

NOTER		
Not 1 Verksamhetens intäkter		
År/ tkr	2021	2020
Vattenavgifter, fasta och rörliga	61 841	63 922
Slamavgift	2 274	2 421
Mätaravgifter	4 945	4 915
Anslutningsavgifter	6 457	5 893
Tidskrivning	14 233	11 796
Övriga	10	312
Summa verksamhetens intäkter	89 760	89 258
Not 2 Verksamhetens kostnader		
Spillvattenbehandling	17 844	19 324
Inköp av vatten	14 445	14 350
Personalkostnader	13 738	12 384
Tidskrivningskostnader	10 223	9 594
Konsultkostnader	6 450	5 154
Övriga kostnader	10 934	10 353
Summa verksamhetens kostnader	73 644	71 159
Not 3 Finansiella kostnader		
Räntor långfristiga skulder		
Räntor långfristiga skulder, interna lån till kommunen	-4 353	-4 083

Summa finansiella kostnader		-4 353	-4 083
År/ mkr		2021	2020
Not 4 Anläggningstillgångar			
VA-anläggningar			
Redovisat värde vid årets början		592 835	510 036
Årets investeringar		52 766	93 819
Anslutningsavgifter ej slutredovisade		-6 100	0
Avskrivningar		-11 439	-11 020
Redovisat värde vid årets slut		628 145	592 835
Maskiner och inventarier			
Redovisat värde vid årets början		355	0
Investeringar		0	355
Korrigeringar		-42	0
Avskrivningar		-42	0
Redovisat värde vid årets slut		271	355
Summa materiella anläggningstillgångar		628 416	593 189
Not 5 Kortfristiga fordringar			
Kundfordringar Roslagsvatten		13 930	24 877
Kundfordringar			
Moms		5 103	3 312
Upplupna intäkter		790	1 748
Ankomstregistrerade leverantörsfakturor		1 724	-2 333
Summa kortfristiga fordringar		21 548	27 605
Not 6 Långfristiga skulder			
Förutbetalda VA-anslutningsavgifter		-287 435	-247 542
Återföring av va-anslutningsavgifter		43 703	37 887
Avräkning kommunen		-386 386	-395 660
Summa långfristiga skulder		-630 118	-605 315
Not 7 Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		-8 513	-4 039
Moms		-4 610	-6 473
Interimsskuld		-1 348	-36
Summa kortfristiga fordringar		-14 471	-10 548

9 Fastställelsebeslut och tillgänglighet

Enligt vattentjänstlagen (§ 50) skall särredovisningen årligen fastställas av huvudmannen och göras tillgänglig för abonnenterna.

Vid sitt sammanträde den september månad 2023 fastställde kommunfullmäktige i Upplands Väsby kommun särredovisningen för VA-verksamheten avseende år 2021. Särredovisningen görs tillgänglig genom publicering på kommunens hemsida.

Kontoret för samhällsbyggnad

Maria von Scherling

VA chef